



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **Z. Š.**, zast. Mgr. Simonou Pavlicovou, advokátkou se sídlem 8. pěšího pluku 2380, Frýdek - Místek, proti žalovanému: **Zeměměřický a katastrální inspektorát v Opavě**, se sídlem Praskova 194/11, Opava, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 7. 2018, č. j. ZKI OP-O-31/457/2018-10, za účasti osob zúčastněných na řízení: **I) Mgr. M. V.**, **II) Ing. Š. J.**, a **III) A. I.**, zast. Mgr. Bc. Kateřinou Šimovou, advokátkou se sídlem Brandlova 1685/9, Ostrava, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 5. 2019, č. j. 25 A 102/2018 - 81,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.
- III. Osoby zúčastněné na řízení **n e m a j í** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 27. 3. 2018, č. j. OR-1088/2017-802-10, Katastrální úřad pro Moravskoslezský kraj, Katastrální pracoviště Frýdek – Místek, nevyhověl návrhu žalobkyně, v němž nesouhlasila s neprovedením opravy, neboť se podle něj nejednalo o chybu v katastrálním operátu. Správní orgán prvního stupně dále rozhodl, že v souboru popisných informací katastru nemovitostí v k. ú. X i nadále nebude evidován zápis věcného břemene cesty pěší, vozové a hnaní dobytka a práva jemu odpovídajícího k pozemku parc. č. X ve prospěch pozemků vymezených ve výroku rozhodnutí. Žalovaný v záhlaví citovaným rozhodnutím podané odvolání žalobkyně zamítl a rozhodnutí správního orgánu prvního stupně potvrdil.

[2] Žalobu proti napadenému rozhodnutí krajský soud zamítl. Odkázal na právní úpravu týkající se oprav chyb v katastrálním operátu, přičemž konstatoval, že katastrální úřad může činit pouze základní a jednoduché právní úvahy vycházející

z obsahu jím zkoumaných listin a nemůže řešit sporné právní otázky. Je nutné trvat na tom, aby úvahy katastrálního úřadu směřovaly k posouzení, zda se v konkrétním případě jedná o zřejmý omyl či nepřesnost při podrobném měření. Poukázal na to, že žalobkyně se svým návrhem domáhala zápisu věcného břemene za situace, kdy byl v řízení pod sp. zn. OR 623/2010-802 (obdobné řízení iniciované žalobkyní) zápis tohoto věcného břemene v katastru nemovitostí zcela zrušen s odůvodněním, že věcné břemeno nemělo být nikdy zapsáno. Žalobkyně se tedy domáhala nápravy stavu, který byl v katastru nastolen v důsledku jí zahájeného řízení o opravě chyby v katastrálním operátu; ke zrušení zápisu věcného břemene došlo tedy rozhodnutím ve správním řízení. Bylo proto zjevné, že zrušení nenastalo v důsledku zřejmého omylu; nemohlo se tak z povahy věci vůbec jednat o chybu. Krajský soud se neztotožnil ani s dalšími námitkami žalobkyně, které označil za irelevantní. Konstatoval, že žalovaný vyčerpávajícím způsobem vysvětlil, že ke zrušení zápisu věcného břemene došlo v řízení vedeném u příslušného katastrálního úřadu; nemohlo se tedy stát, že by „*k nepřevedení práva cesty*“ došlo v důsledku selhání pracovníků katastru.

II. Argumenty kasační stížnosti, vyjádření ke kasační stížnosti a replika žalobkyně

[3] Proti rozsudku krajského soudu podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

[4] Stěžovatelka namítala, že z rozsudku nevyplývá, že v řízení před krajským soudem uplatnila další důkazní návrhy; tím, že je krajský soud v rozsudku ani nevyjmenoval, nepostavil najisto, zda by ovlivnily jeho vymezené závěry. Stěžovatelka poukázala na své podání založené do spisu s pěti výpisy z katastru nemovitostí a záznamem o kontrole a na obsah těchto dokumentů. Konstatovala, že vzhledem k tomu, že krajský soud výše uvedené skutečnosti týkající se řízení sp. zn. OR-623/2010-802 zcela ignoroval a nezaujal k nim v rozsudku žádné stanovisko, nelze považovat jeho závěry za dostatečně odůvodněné; předmětný záznam o kontrole byl ve spise a krajský soud si tuto skutečnost mohl ověřit i bez námítky stěžovatelky.

[5] Na základě uvedeného nesouhlasila ani se závěrem krajského soudu, podle kterého může docílit zápisu na základě souhlasného prohlášení o existenci práva; případně na základě rozhodnutí soudu o žalobě na určení. Krajský soud posoudil nesprávně právní otázku, neboť předmětem žaloby nebyla existence věcného břemene, ale nepřevedení zápisu tohoto břemene z původních listů vlastnictví do nových listů vlastnictví, jak to bylo dohodnuto účastníky dohody.

[6] Podle stěžovatelky rozsudek krajského soudu byl také nepředvídatelný, a to s ohledem na „*Oznámení katastrálního úřadu, č. j. OR-360/2010-802-3 ze dne 1. 7. 2010, a ze dne 16. 11. 2010*“ o opravě chyby v údajích katastru nemovitostí. Krajský soud se ztotožnil se závěry správních orgánů, aniž by přihlédl k tomu, že pozemek parc. č. X byl rozdělen na nové pozemky a že došlo k prodeji pozemků, a to aniž by vyloučil, že nedošlo ke zneužití pravomoci správními orgány. Nepřevedením práva cesty bylo stěžovatelce odepráno právo hájit svá majetková a věcná práva.

pokračování

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na historický kontext věci. Nesouhlasil s námitkou stěžovatelky, v níž poukázala na prodej pozemků v průběhu řízení č. j. OR-623/2010-802. Tehdejší vlastníci pozemku byli účastníky citovaného řízení; skutečnost, že upozornění na probíhající řízení nebylo vyznačeno po celou dobu probíhajícího řízení, tak nemohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí. Jednalo se nadto pouze o nevyznačení upozornění na probíhající řízení ve věci opravy chyby v části X listu vlastnictví č. X ke konkrétní nemovitosti, přičemž za částí „X“ listu vlastnictví bylo upozornění na probíhající neukončené řízení zobrazeno bez vazby na nemovitost. Žalovaný shrnul, že důvodem pro opakované odmítnutí provedení opravy bylo, že v podkladové listině nebyly uvedeny nemovitosti, k nimž by se mělo právo vztahovat, a správní orgány nemohly dovodit, jaká mohla být vůle smluvních stran. Sama stěžovatelka tuto skutečnost uznala. Správní orgány proto řešily pouze jedinou otázku, a to, zda byly splněny podmínky pro opravu chyby, přičemž dospěly k závěru, že se o zřejmý omyl nejednalo a nebylo proto možné aplikovat § 36 zákona č. 256/2013 Sb., o katastru nemovitostí (katastrální zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „katastrální zákon“).

[8] Stěžovatelka v replice k vyjádření žalovaného uvedla, že argumentace žalovaného týkající se vymezení pozemků je irelevantní, neboť v odstupní smlouvě bylo uvedeno „*služebnost cesty pro kn. vl. X*“. Nesouhlasila s tím, že by se v případě záznamu o kontrole č. j. K-51/2012-34-70 jednalo o novou námitku, neboť ji přednesla u jednání před krajským soudem, protože o tomto záznamu dříve nevěděla. Rozporovala také argumentaci týkající se zapsání poznámky o probíhajícím řízení.

[9] Osoba zúčastněná na řízení III) ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedla, že se ztotožňuje se závěry učiněnými krajským soudem. Poukázala na to, že stěžovatelka přednesla novou argumentaci, kterou před krajským soudem neuplatnila. Konstatovala, že zápis na jednotlivých listech vlastnictví nebyl v různých časových obdobích jednotný. Tento nesourodý stav byl předmětem oprav chyb v roce 2010, přičemž došlo k výmazu všech zápisů předmětného práva, a to s ohledem na nejednoznačnost ujednání ve smlouvě z roku 1952. Domnívala se, že kasační stížnost nespĺňovala ani zákonný požadavek na vymezení důvodů pro podání kasační stížnosti a navrhla zamítnutí kasační stížnosti. Domáhala se přiznání nákladů řízení a změny výroku III. rozsudku krajského soudu, neboť podle ní byly dány důvody zvláštního zřetele hodné.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[10] Nejvyšší správní soud nenalezl žádné formální vady či překážky projednatelnosti kasační stížnosti, a proto přezkoumal jí napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu a v rámci kasační stížnosti uplatněných důvodů, zkoumaje přitom, zda napadené rozhodnutí či jemu předcházející řízení netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti [§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.].

[11] Kasační stížnost není důvodná.

[12] Nejvyšší správní soud předně nesouhlasí se stěžovatelkou v tom, že krajský soud pochybil při hodnocení potřeby provést další důkazy. Stěžovatelka v průběhu řízení navrhla výslech svědkyň; požadavek na jejich výslech znovu zopakovala v podání ze dne 21. 5. 2019. V dalším podání ze dne 28. 5. 2019 pak uvedla nové skutečnosti a navrhla novou sadu „důkazů“ vztahující se k časovému úseku, který měl žalovaný zkoumat. Nejvyšší správní soud upozorňuje, že správní soudnictví je založeno na zásadách koncentrace a dispozitivnosti. Platí proto, že soud přezkoumává napadené výroky rozhodnutí v mezích žalobních bodů; rozšířit žalobu o dosud nenapadené výroky rozhodnutí nebo ji rozšířit o další žalobní body může jen ve lhůtě pro podání žaloby. Platí však, že důkazy k prokázání rozhodných skutečností lze navrhnout kdykoli. Tato možnost se ale týká pouze žalobních bodů, které byly obsahem žaloby původní, nebo žaloby, která byla rozšířena v době pro její podání, a tedy nikoliv okolností, které původně napadeny nebyly. Nejvyšší správní soud podotýká, že žaloba i následná podání obsahují celou řadu úvah stěžovatelky, jejichž význam je mnohdy obtížné sledovat, a které také často směřující zcela mimo posuzovanou stěžejní otázku v nyní projednávané věci; obdobně je tomu také u úvah uvedených v posléze citovaném podání. Argumentaci týkající se „*neposouzení časového úseku*“ uplatněnou v podání ze dne 28. 5. 2019 proto považuje Nejvyšší správní soud za novou argumentaci, která nerozšiřuje původní úvahy stěžovatelky uplatněné v žalobě (ale spíše vychází ze skutečností zjištěných stěžovatelkou při nahlížení do spisu dne 15. 5. 2019). Nadto není z této argumentace ani zřejmé, kam jí stěžovatelka směřuje a jak by měly jí namítané skutečnosti ovlivnit posouzení nyní projednávané věci. Nebylo tedy povinností krajského soudu se blíže důkazními návrhy stěžovatelky učiněnými v tomto podání zabývat. Krajský soud proto nepochybil, pokud v odst. 18 napadeného rozsudku zdůvodnil, proč by bylo provedení důkazních prostředků (výslech svědkyň) nadbytečné a proč posoudil meritum věci tak, jak v napadeném rozsudku učinil, aniž by konkrétně přihlížel ke všem dílčím námitkám stěžovatelky a aniž by shledal potřebu provést další důkazy. Nejvyšší správní soud pro uvedené neshledal námitku důvodnou.

[13] Nejvyšší správní soud dále s ohledem na hojnost námitek a úvah stěžovatelky (jak je již shora uvedeno – často mířících mimo jádro projednávané věci) připomíná, co bylo skutečnou podstatou sporu. Stěžovatelka se svým návrhem na opravu chyby v katastrálním operátu ze dne 24. 8. 2017 domáhala „*doplnění zápisu práva cesty*“. Krajský soud k tomu v bodě 16. napadeného rozsudku správně poznamenal, že se tohoto zápisu domáhala za situace, kdy byl v řízení pod sp. zn. OR 623/2010-802, vedeném katastrálním úřadem pro Moravskoslezský kraj, katastrální pracoviště Frýdek - Místek, zápis tohoto věcného břemene v katastru nemovitostí z podnětu stěžovatelky zcela zrušen s odůvodněním, že věcné břemeno nemělo být nikdy zapsáno.

[14] Nejvyšší správní soud se povahou opravy chyby v katastrálním operátu zabýval ve své judikatuře opakovaně. Je z ní patrné, že katastrální úřad je oprávněn opravit pouze takové údaje katastru, které jsou chybné v důsledku zřejmého omylu, přičemž musí existovat rozpor mezi údaji katastru a listinami založenými ve sbírce listin. Katastrální úřad při opravě chyby nemůže „*vybočit ze své evidenční role a při rozhodování o opravě chybného údaje fakticky nalézat právo, tedy i posuzovat, za jakých podmínek práva vznikají, zanikají, mění se jejich obsah, přecházejí na jiné osoby apod. To přísluší pouze soudům v občanskoprávním řízení*“ (rozsudky ze dne 31. 7. 2013, č. j. 7 As 90/2012 - 65,

pokračování

č. 2969/2014 Sb. NSS, a ze dne 12. 5. 2016, č. j. 6 As 166/2015 - 27). Podobně v rozsudku ze dne 24. 4. 2013, č. j. 7 As 131/2012 - 32, č. 2902/2013 Sb. NSS, Nejvyšší správní soud konstatoval, že „řízení o opravě chyb v katastrálním operátu (§ 8 odst. 1 zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí České republiky) [pozn.: § 36 odst. 1 současného katastrálního zákona] slouží k uvedení údajů katastru do souladu s listinami založenými ve sbírce listin.“. Opravou chyby v katastrálním operátu má být „pouze dosaženo souladu mezi evidovanými a skutečnými údaji. Katastrální úřad tak posuzuje toliko soulad zakreslení hranice v katastrální mapě s podklady, které má k dispozici, a za stav katastru a v něm uvedené údaje odpovídá. Stáří podkladů, s nimiž není zakreslení hranice v souladu, přitom nehraje roli. Je možné, že plynutím času dojde ke změně obsahu vlastnických práv, například vydržením, zvláště jsou-li podklady datovány desítky let nazpět, tak jako v posuzované věci. Není ani vyloučeno, aby došlo ke změně hranic mezi pozemky, aniž by o tom měl katastrální úřad k dispozici příslušný podklad, ať již zaviněním vlastníků pozemků nebo zaviněním svým. Tehdy je třeba vlastníky sousedních pozemků odkázat k soukromoprávním institutům, především k určovací žalobě, případně k institutu náhrady škody, byla-li jim škoda činností katastrálního úřadu způsobena.“

[15] Judikatura Nejvyššího správního soudu také opakovaně vyložila pojem „zřejmý omyl“ ve smyslu § 36 odst. 1 písm. a) katastrálního zákona (respektive dřívější úpravy v § 8 zákona č. 344/1992 Sb.). Tento neurčitý pojem je „třeba vykládat vždy v souvislosti s konkrétním případem. Obecně sem lze zařadit jak omyl týkající se skutkových okolností (error facti - zejména případy chyb v psaní a počítání, jako zápis jiných údajů, zápis údajů neobsažených v podkladové listině či např. i opomenutí zapsat údaj v podkladové listině obsažený), tak omyl právní (error iuris - např. zápis právního vztahu, který právní řád nezná, či zápis skutečnosti na základě listiny, která nesplňuje požadavky stanovené katastrálním zákonem). Omyl je přitom charakteristický vždy tím, že je v něm obsažen lidský činitel. Jako omyl proto nelze posuzovat objektivní skutečnosti způsobující nesoulad katastru se skutečným stavem“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 1. 2008, č. j. 1 As 40/2007 - 103, č. 2098/2010 Sb. NSS). V rozsudku ze dne 13. 3. 2013, č. j. 7 As 187/2012 - 31, Nejvyšší správní soud doplnil, že takový omyl musí být „zřejmý, tj. jednoznačně seznatelný.“ Na závěry plynoucí z této judikatury ostatně také zcela správně odkázal i krajský soud.

[16] Nejvyšší správní soud na základě uvedeného sdílí názor správních orgánů i krajského soudu, že stěžovatelka se domáhala svým návrhem z roku 2017 nápravy stavu, který byl nastolen na základě správního rozhodnutí vzešlého z jejího podnětu. Ke zrušení zápisu tedy zcela jednoznačně nedošlo v důsledku zřejmého omylu, ale naopak toto zrušení bylo výsledkem individuálního správního aktu orgánu veřejné správy. Pro uvedené nebyly naplněny podmínky pro opravu chyby ve smyslu § 36 odst. 1 katastrálního zákona, neboť z povahy věci se nemohlo o zřejmý omyl ve smyslu shora citované judikatury jednat. Nejvyšší správní soud souhlasí také s tím, že katastrální úřad nemůže svou činností v takovém řízení nahrazovat činnost soudu, kterému jako jedinému otázka posouzení existence práva náleží. Stěžovatelka byla ostatně nad rámec věci informována, jakým způsobem se může svých práv domáhat (srov. odst. 18 napadeného rozsudku).

[17] Nejvyšší správní soud uzavírá, že není úlohou správních orgánů ani soudů reagovat na každou dílčí námitku uplatněnou v opravném prostředku, ale je nutné vypořádat se srozumitelným a přezkoumatelným způsobem s obsahem a smyslem žalobní argumentace. Proto souhlasí s krajským soudem v tom, že další úvahy stěžovatelky vtělené do žaloby nemohou mít na projednávanou věc vliv. Stěžovatelčina argumentace totiž primárně směřovala do posouzení právní otázky existence předmětného věcného břemene, aniž by zohledňovala těžiště nyní projednávané věci, tedy to, zda mohlo být vyhověno jejímu návrhu na opravu chyby katastrálního operátu. Dílčí námitky stěžovatelky směřující proti údajným nesprávným postupům žalovaného při následném dělení pozemků nebo zapsání poznámky o probíhajícím řízení nemohly mít na projednávanou věc vliv. Ani v této souvislosti proto Nejvyšší správní soud pochybení krajského soudu neshledal.

IV. Závěr a náklady řízení

[18] Nejvyšší správní soud kasačním námitkám nepřisvědčil a neshledal ani vadu, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti. Kasační stížnost proto zamítl podle § 110 odst. 1, věty poslední, s. ř. s.

[19] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla v řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

[20] Osoby zúčastněné na řízení právo na náhradu nákladů řízení o žalobě a řízení o kasační stížnosti nemají (§ 60 odst. 5 s. ř. s.). Ačkoliv osoba zúčastněná na řízení III) v podání požádala o přiznání nákladů spojených s řízením, a to z důvodů zřetele hodných, neshledal Nejvyšší správní soud v soudních spisech žádné okolnosti, které by existenci takových důvodů opodstatňovaly (§ 60 odst. 5, věta druhá, s. ř. s.). Z citovaného ustanovení totiž plyne, že osoba zúčastněná na řízení v zásadě právo na náhradu nákladů na zastoupení ani hotových výdajů nemá. Zákon připouští, aby byla v případě důvodů hodných zvláštního zřetele na návrh náhrada přiznána, je však třeba zdůraznit, že ani v takovém případě zákon nepředpokládá, že by měla mít osoba zúčastněná na řízení právo na náhradu všech nákladů řízení, které jí vznikly. Umožňuje pouze přiznat osobě zúčastněné právo na náhradu některých dalších nákladů řízení, a to nad rámec nákladů vzniklých osobě zúčastněné při plnění povinnosti, která jí byla v řízení uložena. Lze si představit, že takovým nákladem řízení, na jehož náhradu by měla mít osoba zúčastněná právo, jsou např. náklady na vyhotovení tzv. soukromého znaleckého posudku, pakliže byl znalecký posudek v řízení proveden k důkazu, eventuálně náklady na překlad cizojazyčné písemnosti, byla-li následně v řízení provedena jako důkaz, nikoliv však skutečnost, že jako osoba bez právního vzdělání neměla jinou možnost než se obrátit na advokáta, jak odůvodnila svůj návrh. Jakkoli Nejvyšší správní soud chápe nespokojenost osoby zúčastněné na řízení III) s počínáním stěžovatelky, neshledal, že by v nyní projednávané věci důvody hodné zvláštního zřetele nastaly. Osoba zúčastněná na řízení III) proto nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 21. ledna 2021

JUDr. Radan Malík
předseda senátu